С Т А Н О В И Щ Е

от

доц. д-р Таня Панайотова Градинарова

доцент по граждански процес в Юридически факултет на УНСС

на

материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент" по Граждански процес професионално направление 3.6. Право от област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I. Със заповед № РД 09-38/28.04. 2017 г. на и.д. директора на Института за държавата и правото при Българска академия на науките съм определена за член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност доцент по **Граждански процес** в област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право**. Единствен кандидат за участие в конкурса е **д-р Петър Георгиев Бончовски**, понастоящем заемащ длъжността главен асистент в Института за държавата и правото при БАН и негов и.д. научен секретар.

1. Кратки биографични данни.

Кандидатът гл. ас. д-р Петър Георгиев Бончовски е роден на 31.12.1973 г. в гр. София. Завършва Юридически факултет при Бургаския свободен университет през 1999 г. През 2010 г. защитава успешно докторска степен по граждански процес с дисертационен труд на тема „**Производство по признаване и допускане на изпълнението на решения на чуждестранни съдилища по граждански спорове"** с присъдена образователна и научна степен въз основа на диплома № 34892 от 24.01.2011 г. на Висшата атестационна комисия. В периода от 01.09.2000 г. до 01.09.2003 г. заема академичната длъжност научен сътрудник III –та степен по трудов договор в секция „Гражданскоправни науки" в Института за правни науки при БАН, в периода от

01.09.2003 г. до 01.03.2011 г. заема академичната длъжност научен сътрудник II – ра степен в същата секция, а от 01.03.2011 г. до настоящия момент е главен асистент в секция „Гражданскоправни науки“ към Института за държавата и правото при БАН. От 2011 г. е изпълняващ длъжността научен секретар на същия институт. Кандидатът в конкурса д-р Петър Бончовски има академичен опит и като хоноруван преподавател по граждански процес в Юридически факултет на БСУ в периода 2011 – 2014 г. От 2006 г. е вписан като адвокат. В периода от 2000 г. до 2016 г. последователно е ангажиран като експерт към Народното събрание, министерства и други държавни институции, EPSO и Светия синод на Българската православна църква. Притежава дипломи от завършени обучения за мениджмънт на международни изследователски проекти (ЮНЕСКО, 2005), обучения по английско право и правото на ЕС (Кеймбриджки университет, 1998-2000) и от участия в летни училища с обучения по правото на ЕС (от 1996 г.).

През 2004 г. и 2005 г. Петър Бончовски е имал изследователски престой като стипендиант в Университета и в Института по чуждестранно и международно частно право „Макс Планк“ в гр. Хамбург, ФРГермания за осъществяване на научно изследване на тема „Признаване и допускане изпълнението на чуждестранни арбитражни решения“, както и във Виенския университет, Австрия за научно изследване по тема „Признаване и допускане изпълнението на чуждестранни съдебни решения“. Кандидатът има богат опит като участник в четири европейски и международни научни проекта.

2. Описание на представените материали

Кандидатът гл.ас. д-р Петър Бончовски участва в конкурса за доцент с пет броя научни публикации, които са самостоятелни негови научни трудове и са издадени на български език- една монография и четири статии :

Монографията „Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз)“, БАН, ИДП, С.: 2016, 339 с., ISBN 978-954-9583-33-5.

Статиите : 1) „Особености на принудителното изпълнение, основано на менителничните ефекти като несъдебни изпълнителни основания“. Правна мисъл, 2001, № 3, с.15-32; 2) „Развитие на производството за уведомяване по частноправни дела с международен елемент“. Правна мисъл, 2002, № 4, с.51 – 64; 3) „Правен интерес при завеждане на арбитражен иск от страна на множество изпълнители по договор под общите условия на FIDIC“. –В : Сборник “Правната наука традиции и актуалност“ , УИ

„Паисий Хилендарски“, 2012, с. 436-442; и 4) „Продажба на застрахователен портфейл в хода на съдебното производство“. –В : Сборник „Актуални проблеми на частното право“, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2015, с.43-48.

Всички публикации са посветени на проблеми от материята на гражданското процесуално право, а кандидатът коректно е посочил кои части от представената от него монография не подлежат на рецензиране поради частично включване в нея на резултатите от докторската дисертация на автора.

II. Основното научно съчинение за участие в конкурса представлява монографията „Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз) “.

От труда не подлежат на рецензиране 98 от общо 339 страници поради частично покриване с резултатите от докторската дисертация на кандидата.

Монографията **„Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз) “** представлява цялостно изследване на режима на свободното движение на съдебни решения на държави членки на Европейския съюз, както и на приравнените на тези актове фактически състави. В представения труд авторът е използвал богат научен апарат, а разработката съдържа коректна полемика и анализиране на изразените в теорията становища, с умение за обосноваване на поддържаните научни тези, обстойно аргументирани – както когато с тях се изразява съгласие с утвърдени становища, така и когато авторът аргументира собствените си научни виждания по предмета на изследване.

В представения труд са анализирани последователно и методично гражданскопроцесуалните проблеми на признаването на съдебните решения и изпълнението на удостоверени като европейско изпълнително основание решения. Актуалността на сполучливо избраната от автора проблематика се обуславя от обстоятелството, че в българската процесуална литература тя не е достатъчно осветлена, а българските правораздавателни органи са изправени пред предизвикателството на една сравнително нова нормативна уредба и необходимостта от правилното й тълкуване и прилагане при съобразяване с актовете на ЕС и автономното тълкуване на разпоредбите му от Съда на ЕС.

Изследването е в обем от 339 печатни страници и е систематизирано в пет части и заключение. В съдържателен план съдържа редица приносни тези, изводи и предложения de lege ferenda, по-съществените от които, според мен, са следните:

Част първа на разработката е посветена на приетия от автора за приложим подход на изследване, очертаване на неговия предмет и кратко представяне на поставените задачи. Логично авторът започва с анализ на основните характеристики на дейността по признаване и допускане на изпълнението на съдебни решения от държави членки на ЕС или трети държави, за да изведе правните последици от признаването на чуждестранните решения по вътрешното ни законодателство, включително сила на пресъдено нещо на решението (с. 46-51). В края на уводното изложение се съдържа исторически и съвременен преглед на актовете от правото на ЕС в изследваната област и тяхното взаимодействие с националното право (с.61-64).

Част втора на представения труд съдържа цялостна характеристика на националното особено исково производство по признаване и допускане на изпълнението на чуждестранно съдебно решение и свързаното с него самостоятелно право на признаване, неговите предпоставки, публично-правното му естество, както и систематично и задълбочено изследване на фазите от развитието на това производство.

Част трета е посветена на предпоставките за признаване на съдебните решения на държавите членки на ЕС. Авторът разглежда систематично и последователно стандартите за признаване на чуждестранни решения - актовете, подлежащи на признаване (с. 102-105), същностните характеристики на отделните видове режими на признаване, пречките за правото на признаване, обхвата на съдебната им проверка, за да ги съпостави и разграничи, както и да изведе спецификите на признаването на решения на държавите членки и неговите предпоставки съгласно Регламент Брюксел I А и Регламент Брюксел I Б (с. 172-215).

В **част четвърта** от труда се разглеждат последователно нарочните производства по признаване и допускане изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела съгласно действащите режими. Систематично напълно разумно авторът е отредил особено внимание на уредбата по Регламент Брюксел I А, по който има вече натрупана практика на Съда на ЕС, която е задълбочено анализирана в разработката (с. 222-247). Изчерпателно и обосновано е изложението, посветено на признаването и обявяването на изпълняемост по Регламент Брюксел I Б с особеностите на въведеното от него пряко изпълнение (с.252-266). Приносни моменти се съдържат в

откроването на спецификите между режимите по Регламент Брюксел I A и Регламент Брюксел I Б, както и в обосноваването на правилните изводи и критика на приетите промени в ГПК (обн. ДВ, бр. 50/03.07.2015 г.) - с. 269-272, които напълно споделям. Следващото изложение съдържа особеностите на режима по брачни дела и дела, свързани с родителска отговорност (Регламент Брюксел II – с.272-283), производствата по признаване и обявяване на изпълнението на съдебни решения, свързани със задължения за издръжка (Регламент Брюксел III – с.291-294) и по делата за наследяване (Регламент Брюксел IV – с. 295-296).

Част пета на монографията съдържа сполучливо изследване на особеностите на производствата по изпълнение на удостоверени като европейски изпълнителни основания решения, за да бъде очертана в пълнота палитрата на действащите понастоящем режими (с. 297-329).

Заключението обобщава систематично обоснованите от автора теоретични изводи.

Представеният монографичен труд **„Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз) “** съдържа редица **достойнства и научни приноси**. Той разкрива задълбочените теоретични познания по предмета на изследване и сполучливо избраната от автора проблематика, усет за правилната му систематизация, задълбочено познаване на правната рамка, националната съдебна практика и богатата практика на Съда на ЕС, аналитични способности и иновативен научен подход.

Изложението представя в логическа последователност цялостно изследване на поставената тема, с добре балансирани акценти в разглежданата проблематика. Анализът, проведен от автора, е задълбочен и прецизен, застъпваните становища в теорията са предадени и цитирани коректно. Изложението увлича с умението на кандидата в конкурса за достъпно внушение на защитаваните от него научни тези и има убеждаващо въздействие върху читателя, подчертано от постигнатата безпротиворечивост на детайлно обоснованите от кандидата гл.ас. д-р Петър Бончовски научни становища и предложения. Общото впечатление от труда води до категоричен извод за умението на автора за самостоятелно мислене и наличие на творчески и новаторски подход при извеждане и защитаване на теоретични тези.

Монографичният труд представлява **цялостно, значимо, задълбочено и зряло научно съчинение,** което съдържа научни и научно-приложни резултати с приносен характер и разкрива способностите на автора за самостоятелни научни изследвания и творчески подход към проблематиката, включена в предмета на изследване.

III. По останалите представени от кандидата материали за участие в конкурса.

1. Статията „Особености на принудителното изпълнение, основано на менителничните ефекти като несъдебни изпълнителни основания“ е посветена на критичен анализ на уредбата на менителничните ефекти като несъдебни изпълнителни основания по ГПК (отм.) с акцент върху проблема за разколебаване способността на записа на заповед и менителницата да удостоверяват в значителна степен наличието на неудовлетворено притезателно право и да служат като годна основа за материално законно принудително изпълнение. Авторът обосновава свое виждане за генезиса на проблема с разглежданите менителнични ефекти като несъдебни изпълнителни основания и предлага да бъдат предприети стъпки за изменения в режима им, включително чрез въвеждане изискване за издаване на менителнични ефекти в нотариална форма (с. 32).

2. В публикацията „Развитие на производството за уведомяване по частноправни дела с международен елемент“ подробно е разгледана процедурата по уведомяване и връчване на книжа според Хагската конвенция за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела и взаимодействието й с нормите на ГПК (отм.).

3. Предмет на анализ в публикацията „Правен интерес при завеждане на арбитражен иск от страна на множество изпълнители по договор под общите условия на FIDIC“ е допустимостта на иск, предявен от един от солидарните изпълнители срещу възложителя при договор, сключен при действието на общите условия на FIDIC. Авторът достига до извод за недопустимост на подобен иск, ако той бъде предявен за присъждане на дела на един от изпълнителите, като провежда разграничение между понятията „предоставен от закона интерес“ (с. 441) и „защитим правен интерес“ от подаването на иск (с. 436).

4. Статията „Продажба на застрахователен портфейл в хода на съдебното производство“ е посветена на процесуалните последици на института, част от нейното заглавие. Предмет на анализ са проблемите, които възникват пред правоприлагането в случаите на продажба на застрахователен портфейл при висящо исково производство и качеството на приобретателя му като страна в него. Авторът се присъединява към поддържаното от ВКС становище за законно приемство процеса при тези хипотези. Заедно с това отправя смело предложение да бъде предоставена възможност на ВКС да изземва спорове от долустоящите съдебни инстанции (с.48), което не споделям.

Професионалната биография на гл.ас. д-р Петър Бончовски показва траен интерес към научните изследвания в областта на гражданския процес със специализация в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Научните му съчинения вече близо 16 години в тази област разкриват задълбочени теоретични познания, добро познаване и анализ на разпоредбите на националното ни законодателство, на правото на ЕС, както и практиката на националните съдилища и Съда на ЕС.

В заключение на изложеното по-горе намирам, че са изпълнени изискванията на чл. 24, ал. 1 ЗРАСРБ и чл.70, ал.3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при БАН**, поради което убедено предлагам на научното жури да вземе решение, с което да предложи на Научния съвет на ИДП да избере гл. ас. д-р Петър Георгиев Бончовски за доцент по Граждански процес, професионално направление 3.6. Право от област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.**

гр. София, 15.06. 2017 г.

Член на научното жури:

доц. д-р Таня Градинарова